

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра міжнародного права

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан юридичного факультету
Ярослав ЛАЗУР
«18» *сервня* 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ «МІЖНАРОДНЕ ПРАВО»

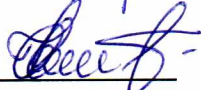
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	29 Міжнародні відносини
Спеціальність	293 Міжнародне право
Освітня програма	Міжнародне право
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська

Робоча програма навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності «Міжнародне право»» для здобувачів вищої освіти галузі знань 29 Міжнародні відносини спеціальності 293 Міжнародне право освітньої програми Міжнародне право.

Розробники: Котляр О.І., доцент, к.ю.н., зав. кафедри міжнародного права.

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри міжнародного права

протокол № 10 від «17» червня 2024 року

Завідувач кафедри Ольга КОТЛЯР

Схвалено науково-методичною комісією юридичного факультету

Протокол № 8 від «19» червня 2024 року

Голова науково-методичної комісії Павло ЧЕРЕВКО

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90		
Кількість модулів - 1	1-й	1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 2	Семестр:	
Вид підсумкового контролю – залік	1-й	1-й
	Лекції:	
Форма підсумкового контролю: усна	24 год.	8 год.
	Практичні (семінарські):	
	20 год.	4 год.
	Лабораторні:	
	-	-
	Самостійна робота:	
	46 год.	78 год.

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни полягає у прискоренні адаптації до умов та системи навчання, наданні базових знань щодо організації навчального процесу і методикою навчання, профілем спеціальності, підвищенні рівня професійної орієнтованості та мотивації першокурсників, формування уявлень про професію за напрямком «Міжнародне право», наданні системного розуміння основ теорії та практики міжнародного права, концентрації уваги на поглиблене вивчення дисциплін, які забезпечують в майбутньому фахівця з питань міжнародного права.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у сфері міжнародного права.

Загальних компетентностей:

- здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями (ЗК 02);
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел (ЗК 05);
- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК 06);
- вміння працювати в команді (ЗК 08);
- здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу недопустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності (ЗК 11).

Спеціальних (фахових) компетентностей:

- здатність критично осмислювати теорії, принципи, методи і поняття міжнародного права, права Європейського Союзу, порівняльного правознавства, враховувати темпоральний чинник та прогнозувати основні напрямки розвитку правових систем (СК 01)
- здатність формувати судження у сфері міжнародного права, права Європейського Союзу, національного права, порівняльного правознавства, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти (СК 02);

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Вступ до спеціальності «Міжнародне право» є базовою для студентів спеціальності «Міжнародне право» за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр» освітньої програми «Міжнародне право» і тісно взаємодіє з такими навчальними дисциплінами: Теорія держави і права; Правничі системи сучасності.

Постреквізити: «Історія міжнародного права», «Основи міжнародних відносин», «Міжнародне публічне право (основи теорії)», «Міжнародне публічне

право (основні галузі)», «Право Європейського Союзу», «Міжнародне приватне право».

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра галузі знань 29 «Міжнародні відносини», спеціальності 293 «Міжнародне право» вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

ПРН 01. Знати і розуміти основи зовнішньої політики держави, природу та динаміку міжнародних відносин, міжнародного співробітництва на універсальному та регіональному рівнях, ідентифікувати правовий статус суб'єктів міжнародних відносин та характер взаємодії між ними.

ПРН 15. Використовувати сучасні цифрові технології, здійснювати збирання з різних джерел, систематизацію та аналіз інформації щодо міжнародних і національних правових процесів і явищ.

ПРН 19. Самостійно визначати освітні цілі та траєкторії навчання, знаходити необхідні для цього освітні ресурси

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- активність студента в дискусії;
- виконані практичні, творчі роботи, командні проекти;
- виступи на практичних заняттях, зроблені доповіді, презентації, реферати, есе;
- виконання індивідуальних та групових завдань самостійної роботи; виконання тестових завдань, а також модульних контрольних робіт;
- залік.

Під час модульного та підсумкового контролю засобами оцінювання результатів навчання з дисципліни є стандартизовані комп'ютерні тести, виконання теоретичних та практичних завдань.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: виконання практичних завдань, виступів на заняттях, проведення контрольних робіт. Контроль самостійної роботи

здійснюється шляхом перевірки виконаних завдань на практичних та індивідуальних заняттях, написання рефератів.

Форма модульного контролю: письмова з елементами тестування

Форма підсумкового семестрового контролю: усний залік

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота									Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9		
7	7	7	8	8	9	8	8	8	30	100

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні заняття	10	50
Презентація	2	10
Реферат/ Есе	1	10
Модульна контрольна робота	1	30
Разом		100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Оцінювання модульних завдань. Після виконання програми змістового модулю у визначений деканатом термін здійснюється поточний модульний контроль у вигляді письмової роботи та тесту, який оцінюється у межах від 1 до 30 балів. Якщо з об'єктивних причин студент не пройшов модульний контроль у визначений термін, він має право за дозволом деканату пройти його протягом двох тижнів після виникнення заборгованості.

Оцінювання навчальних досягнень та практичних навичок студентів здійснюється за 100-бальною системою за 1 модуль.

Студент, який в результаті поточного оцінювання та підсумкового контролю за модуль отримав більше 60 балів, має право не складати залік з дисципліни. У разі отримання позитивної підсумкової оцінки за модуль студент має також право відмовитися від складання заліку. У такому випадку в заліково-екзаменаційну відомість заноситься загальна підсумкова оцінка. При умові, що студент (ка) хоче поліпшити підсумкову оцінку за модуль із дисципліни, він (вона) має складати залік.

Студент, який в результаті підсумкового оцінювання за модуль отримав незадовільну підсумкову оцінку, зобов'язаний складати залік з дисципліни.

Оцінювання навчальних досягнень та практичних навичок:

Оцінка *відмінно (A)* виставляється, коли студент дає абсолютно правильні відповіді на теоретичні питання з викладенням оригінальних висновків, отриманих на основі програмного, додаткового матеріалу та нормативних документів. При виконанні практичного завдання студент застосовує системні знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою.

Оцінка *добре (B)* виставляється студенту, який повністю розкрив теоретичні питання на основі програмного та додаткового матеріалу. При виконанні практичних завдань студент застосовує узагальнені знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою.

Оцінка *добре (C)* виставляється студенту, який повністю розкрив теоретичні питання, а програмний матеріал викладено у відповідності до вимог. Практичні завдання виконані в цілому правильно, але мають місце окремі неточності.

Оцінка *задовільно (D)* виставляється, коли студент розкрив теоретичні питання, проте при викладенні програмного матеріалу допущені окремі помилки. При виконанні практичних завдань студент припускається помилок, за рахунок недостатнього розуміння програмного матеріалу.

Оцінка *задовільно (E)* виставляється, коли студент неповністю розкрив теоретичні питання, відповідь містить суттєві помилки. При виконанні практичних завдань студент припускається значних помилок, а виконання завдань викликає значні труднощі у студента.

Оцінка *незадовільно (FX)* виставляється студенту, який не розкрив теоретичні питання і не може виконати практичні завдання. Як правило такий студент виявляє здатність до викладення думки лише на елементарному рівні.

Оцінка *незадовільно (F)* виставляється студенту, який не виконав навчальну програму або якийсь елемент її складової, має фрагментарні знання, які не дозволяють розкрити теоретичні питання і виконати практичні завдання. Такий студент не може викласти свою думку навіть на елементарному рівні.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 - 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Путівник студента ДВНЗ «УжНУ»

Організація навчального процесу та нормативно-правова база його регулювання. Можливості та перспективи: програми мобільності, програми Erasmus+; дозвілля, спорт, саморозвиток; волонтерство. Партнерство у вищій школі: «студент-студент», «студент- викладач», «студент-адміністрація». Вимоги до студента та викладача вищого навчального закладу. Роль куратора групи у студентському житті. Вплив студентів на якість навчального процесу. Конфлікти у вищому навчальному закладі: види, причини, шляхи розв'язання.

Тема 2. Нерозривність прав і обов'язків студента

Права студентів. Обов'язки студентів. Свобода вибору вибіркових предметів, тем наукових досліджень та програм академічної мобільності. Загальна характеристика ОПП «Міжнародне право»: загальнотеоретичні, фахові та

вибіркові дисципліни. Діяльність студентського самоврядування. Діяльність наукового гуртка кафедри міжнародного права

Тема 3. Академічна доброчесність як фактор попередження порушень освітнього процесу

Поняття академічної доброчесності. Порушення академічної доброчесності (академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання). Академічна відповідальність Комісія з питань академічної доброчесності та етики в УжНУ.

Тема 4. Роль і значення праці юриста-міжнародника в суспільстві

Основні етапи становлення та розвитку професії. Верховенство права в міжнародних відносинах. Місце юриста-міжнародника в процесі реалізації зовнішньої політики держави. Особливості прояву статусу юриста-міжнародника серед юридичних професій. Фахівці у сфері національного та міжнародного права: спільне та відмінне. Роль національного та міжнародного права в системі підготовки юристів-міжнародників.

Тема 5. Професійна діяльність юристів-міжнародників

Міжнародні стандарти професійної діяльності юристів. Правові основи професійної діяльності юриста-міжнародника. Формування юриста як професіонала. Дипломатична та консульська служба в системі Міністерства закордонних справ України. Українська асоціація міжнародного права

Тема 6. Професійна культура юриста-міжнародника

Поняття і значення професійної культури юриста-міжнародника. Значення професійної культури в роботі юриста-міжнародника. Структура професійної культури юриста-міжнародника, її елементи та взаємозв'язок між ними. Мовна культура юриста-міжнародника: усна та письмова мова. Професійний етикет юриста-міжнародника. Фактори, які впливають на формування професійного етикету юриста-міжнародника. Вимоги до організації спілкування у професійній діяльності юриста міжнародника.

Тема 7. Міжнародне право – регулятор міжнародних відносин

Місце і роль міжнародного права у регулюванні міжнародних відносин. Вплив політики, права, моралі, релігії та культури на міжнародні відносини. Суб'єкти міжнародного права та учасники міжнародних відносин. Держави як основні суб'єкти міжнародного права. Вплив держав на міжнародні відносини. Міжнародні міжурядові організації. Універсальні та регіональні міжнародні організації і їх

місце в міжнародних відносинах. Неурядові міжнародні організації та їх види. Значення міжурядових організацій на міжнародній арені.

Тема 8. Основи європейського права

Поняття та зміст «європейського права», «права ЄС», «права європейських держав», «права Ради Європи». Місце і роль права Європейського Союзу у процесі підготовки юристів міжнародників. Право Ради Європи і Україна. Міждержавна інтеграція: поняття та ознаки. Євроінтеграція: загальне поняття. Основні джерела права Ради Європи та Європейського Союзу.

Тема 9. Основи приватного права

Роль і значення приватно-правових дисциплін у процесі підготовки юриста міжнародника. Співвідношення міжнародного публічного та приватного права. Суб'єкти міжнародного приватного права. Держава як особливий суб'єкт міжнародних приватно-правових відносин. Джерела міжнародного приватного права. Способи захисту прав суб'єктів міжнародних приватно-правових відносин.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістовних модулів і тем	Кількість годин				
	Форма навчання: денна				
	Усього	у тому числі			
лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
1-й семестр					
Модуль 1					
Тема 1. Путівник студента ДВНЗ «УжНУ»	12	4	2		6
Тема 2. Нерозривність прав і обов'язків студента	11	4	2		5
Тема 3. Академічна доброчесність як фактор попередження порушень освітнього процесу	11	2	4		5
Тема 4. Роль і значення праці	9	2	2		5

юриста-міжнародника в суспільстві						
Тема 5. Професійна діяльність юристів-міжнародників	9	2	2			5
Тема 6. Професійна культура юриста-міжнародника	9	2	2			5
Тема 7. Міжнародне право – регулятор міжнародних відносин	11	4	2			5
Тема 8. Основи європейського права.	9	2	2			5
Тема 9. Основи приватного права	9	2	2			5
Разом	90	24	20	-	-	46

Назви змістовних модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: заочна					
	Усього	у тому числі				
		лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
1-й семестр						
Модуль 1						
Тема 1. Путівник студента ДВНЗ «УжНУ»	9	1				8
Тема 2. Нерозривність прав і обов'язків студента	9	1				8
Тема 3. Академічна доброчесність як	11	1	1			9

фактор попередження порушень освітнього процесу						
Тема 4. Роль і значення праці юриста-міжнародника в суспільстві	10	1				9
Тема 5. Професійна діяльність юристів-міжнародників	10		1			9
Тема 6. Професійна культура юриста-міжнародника	9	1				8
Тема 7. Міжнародне право – регулятор міжнародних відносин	10	1				9
Тема 8. Основи європейського права.	11	1	1			9
Тема 9. Основи приватного права	11	1	1			9
Разом	90	8	4	-	-	78

Теми семінарських занять

Тема 1. Путівник студента ДВНЗ «УжНУ»

1. Організація навчального процесу та нормативно-правова база його регулювання.
2. Можливості та перспективи: програми мобільності, програми Erasmus+; дозвілля, спорт, саморозвиток; волонтерство.

3. Партнерство у вищій школі: «студент-студент», «студент- викладач», «студент-адміністрація».
4. Вимоги до студента та викладача вищого навчального закладу.
5. Роль куратора групи у студентському житті.
6. Вплив студентів на якість навчального процесу.
7. Конфлікти у вищому навчальному закладі: види, причини, шляхи розв'язання.

Тема 2. Нерозривність прав і обов'язків студента

1. Права студентів.
2. Обов'язки студентів.
3. Свобода вибору вибіркових предметів, тем наукових досліджень та програм академічної мобільності.
4. Загальна характеристика ОПП «Міжнародне право»: загальнотеоретичні, фахові та вибіркові дисципліни.
5. Діяльність студентського самоврядування.
6. Діяльність наукового гуртка кафедри міжнародного права

Тема 3. Академічна доброчесність як фактор попередження порушень освітнього процесу

1. Поняття академічної доброчесності
2. Порушення академічної доброчесності (академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання).
3. Академічна відповідальність
4. Комісія з питань академічної доброчесності та етики в УжНУ

Тема 4. Роль і значення праці юриста-міжнародника в суспільстві

1. Основні етапи становлення та розвитку професії.
2. Верховенство права в міжнародних відносинах.
3. Місце юриста-міжнародника в процесі реалізації зовнішньої політики держави.
4. Особливості прояву статусу юриста-міжнародника серед юридичних професій.
5. Фахівці у сфері національного та міжнародного права: спільне та відмінне.
6. Роль національного та міжнародного права в системі підготовки юристів-міжнародників.

Тема 5. Професійна діяльність юристів-міжнародників

1. Міжнародні стандарти професійної діяльності юристів
2. Правові основи професійної діяльності юриста-міжнародника.

3. Формування юриста як професіонала
4. Дипломатична та консульська служба в системі Міністерства закордонних справ України
5. Українська асоціація міжнародного права

Тема 6. Професійна культура юриста-міжнародника

1. Поняття і значення професійної культури юриста-міжнародника.
2. Значення професійної культури в роботі юриста-міжнародника.
3. Структура професійної культури юриста-міжнародника, її елементи та взаємозв'язок між ними.
4. Мовна культура юриста-міжнародника: усна та письмова мова.
5. Професійний етикет юриста-міжнародника.
6. Фактори, які впливають на формування професійного етикету юриста-міжнародника.
7. Вимоги до організації спілкування у професійній діяльності юриста міжнародника.

Тема 7. Міжнародне право – регулятор міжнародних відносин

1. Місце і роль міжнародного права у регулюванні міжнародних відносин.
2. Вплив політики, права, моралі, релігії та культури на міжнародні відносини.
3. Суб'єкти міжнародного права та учасники міжнародних відносин.
4. Держави як основні суб'єкти міжнародного права. Вплив держав на міжнародні відносини.
5. Міжнародні міждержавні організації. Універсальні та регіональні міжнародні організації і їх місце в міжнародних відносинах.
6. Неурядові міжнародні організації та їх види. Значення міждержавних організацій на міжнародній арені.

Тема 8. Основи європейського права

1. Поняття та зміст «європейського права», «права ЄС», «права європейських держав», «права Ради Європи».
2. Місце і роль права Європейського Союзу у процесі підготовки юристів міжнародників.
3. Право Ради Європи і Україна.
4. Міждержавна інтеграція: поняття та ознаки.
5. Євроінтеграція: загальне поняття
6. Основні джерела права Ради Європи та Європейського Союзу.

Тема 9. Основи приватного права

1. Роль і значення приватно-правових дисциплін у процесі підготовки юриста міжнародника.

2. Співвідношення міжнародного публічного та приватного права.
3. Суб'єкти міжнародного приватного права. Держава як особливий суб'єкт міжнародних приватно-правових відносин.
4. Джерела міжнародного приватного права.
5. Способи захисту прав суб'єктів міжнародних приватно-правових відносин.

6.5 Індивідуальні завдання

Індивідуальне навчально-дослідне завдання полягає у написанні студентами рефератів, створення презентації відповідно до обраної ними тематики. При бажанні студента індивідуальна робота може бути виконана у формі науково-дослідної статті, тез доповіді на конференції, конкурсної наукової роботи тощо.

Результати індивідуальної роботи надаються студентом для перевірки та оцінювання за 10 днів до початку екзаменаційної сесії.

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби: персональні комп'ютери, мультимедійний проектор
Програмне забезпечення: пакет Microsoft Office, сайт електронного навчання ДВНЗ «УжНУ» «Moodle», додаток Google meet, особиста електронна пошта.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна до тем:

1. Буроменський М. Харківська школа міжнародного права. *Міжнародне право*. 2012. №1. С. 123-139.
2. Грабинський М. Питання адвокатської практики юриста-міжнародника. Адвокатура в умовах сучасних змін : збірник матеріалів II Міжнародної науково-практичної конференції. Львів: Навчально-науковий інститут права, психології та інноваційної освіти Національного університету «Львівська політехніка». 2021. С. 103-106.
3. Грабинський М. Римське право як основа міжнародного права. *Український часопис міжнародного права*. 2023. № 2. С. 25-29.
4. Довгерт А.С. Міжнародне приватне право в сучасній Україні: формування нових підходів *Український часопис міжнародного права*. 2020. № 3. С. 64-75.
5. Задорожній О. Історія кафедри міжнародного права Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка за останнє десятиліття (2002-2012 рр.). *Міжнародне право*. 2012. № 1. С. 93-110.

6. Задорожна С.М., Маник А.З. Становлення та розвиток науки міжнародного права в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича *Український часопис міжнародного права*. 2018. № 2. С. 22-29.
7. Земан І.В. Наука міжнародного права у Львівському університеті. Львів, 2015. 320с.
8. Кисіль В.І. Міжнародне приватне право: питання кодифікації. К.: Україна, 2000. 430 с.
9. Короткий Т., Пашковський М. Традиції одеської школи міжнародного права. *Український часопис міжнародного права*. 2018. № 1. с.35-57
10. Кресін О., Савчук К. Наука міжнародного права в інституті держави і права ім. В.М.Корецького НАН України. *Міжнародне право*. 2012. № 1. С. 111-117.
11. Настечко К. Міжнародне право як професія. Вимоги до кваліфікації юристів міжнародників. *Український часопис міжнародного права*. Спецвипуск: Проблеми викладання міжнародного права. 2013. С. 67-69.
12. Пашковський М., Короткий Т. Одеська школа міжнародного права (сучасність). *Міжнародне право*. 2012. № 1, С. 140-160.
13. Репецький В. М., Грабинський М. І. Напрямки модернізації підготовки юристів і юристів-міжнародників з урахуванням позитивного зарубіжного досвіду. *Вісник Маріупольського державного університету*. серія: право, 2023, вип. 25. 119-122.
14. Репецький В. М., Грабинський М. І. Напрямки модернізації підготовки юристів і юристів-міжнародників з урахуванням позитивного зарубіжного досвіду. *Вісник Маріупольського державного університету*. серія: право, 2023, вип. 25. 119-122.
15. Сайтз, О. Підготовка нового покоління правників як лідерів суспільного життя: міжнародний досвід. *Інноваційний розвиток правової науки в умовах модернізації суспільства*: матеріали Х міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 28 лютого 2020 р. Тернопіль: Вектор, 2020. С. 36-39
16. Сутяга О., Довгань А. Особливості соціально-правової підготовки майбутніх юристів: американська та британська моделі. *Порівняльна професійна педагогіка*. 2022. 12(2). С. 82-90.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/>
2. Постанови Пленуму Верховного Суду. URL: https://supreme.court.gov.ua/supreme/pro_sud/postanovap/
3. Законодавство України. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?user=index>
4. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
5. Юридична бібліотека. URL: <http://pravo.biz.ua/>
6. Союз юристів України. URL: <http://www.lawyersunion.org.ua>
7. Верховний суд України. URL: <http://www.scourt.gov.ua/>
8. Юридичний портал. URL: <http://jurisprudence.com.ua/>
9. ЛІГА.net. URL: <http://liga.net/>

10. LEX - Правовой портал Украины. URL: <http://ukr-pravo.at.ua/>
11. Каталог юриста. URL: [http://lawukraine.com./](http://lawukraine.com/)
12. Юридичний радник [Текст]. - [Б. м. : б. и.].- URL: <http://www.yurradnik.com.ua/>
13. Юридична газета. URL: <http://yur-gazeta.com/>
14. British Library: Online Gallery. URL: <http://www.bl.uk/onlinegallery/index.html>
15. The Online Books Page. URL: <http://www.onlinebooks.library.upenn.edu/>
16. Правові системи НаУ.
URL: <http://www.nau.kiev.ua/>
17. Юр-Інфо - сайт для юриста. URL: <http://www.yur-info.org.ua>